

De Blauwe Reiger als broedvogel in Drenthe.

Yzaak de Vries en Jannes Santing.

Inleiding.

Het broedbestand van de Blauwe Reiger is in Drenthe goed bekend. "Vogels van Drenthe" geeft een overzicht van de stand van zaken tot 1981. Daarna is het onderzoek voortgezet; eerst nog in het kader van het landelijk onderzoek door A. Blok en m.i.v. 1986 in het kader van het Bijzondere Soorten Project van SOVON. In Drentse Vogels I completeerden Santing & Van Dijk (1985) het overzicht tot 1984.

In dit artikel wordt de Blauwe Reiger als broedvogel in 1985, 1986 en 1987 besproken, waarbij de nadruk zal liggen op aantallen en verspreiding. Verder zullen verschillen met het verleden worden aangegeven.

Medewerkers en methode.

De broedvogelgegevens zijn verzameld door: T. Bakker, L. Blaauw, H. de Boer, S. Braaksma, M. Buruma, J. Dekkema, A.J. van Dijk, J. Everts, G. Goedkoop, P.B. Gelderloos, J. Hilbrands, Jwvg Zuidlaren, J. Kleine, J. Oosterloo, J. Santing, fam. v.d. Velde, P. Verbij, L. Warners.

De coördinatie van de telling berustte bij J. Santing.

In het voorjaar wordt elke vestiging meestal twee maal geteld, waarbij de tweede telling plaatsvindt vlak voordat het blad aan de bomen is, meestal begin mei. Later in het seizoen vindt soms nog een controletelling plaats, o.a. t.b.v. late vestigingen.

Voor meer gegevens over de methode wordt verwezen naar Santing & Van Dijk 1985.

Resultaten.

In vorige overzichten zijn de resultaten verwerkt van alle kolonies die in de loop der jaren zijn verschenen en verdwenen. Elke kolonie kreeg een vast nummer. Terwille van de overzichtelijkheid is deze lijst opgeschoond. Gegevens van incidentele vestigingen in de jaren 70,

alsmede vestigingen die na 1982 niet meer zijn bewoond (tabel 1) zijn uit het overzicht verwijderd. In het geschoonde overzicht (tabel 2) hebben de vestigingen wel hun oude nummer behouden.

Tabel 1 Incidentele vestigingen in de jaren 70 en vestigingen die na 1982 niet meer zijn bewoond.

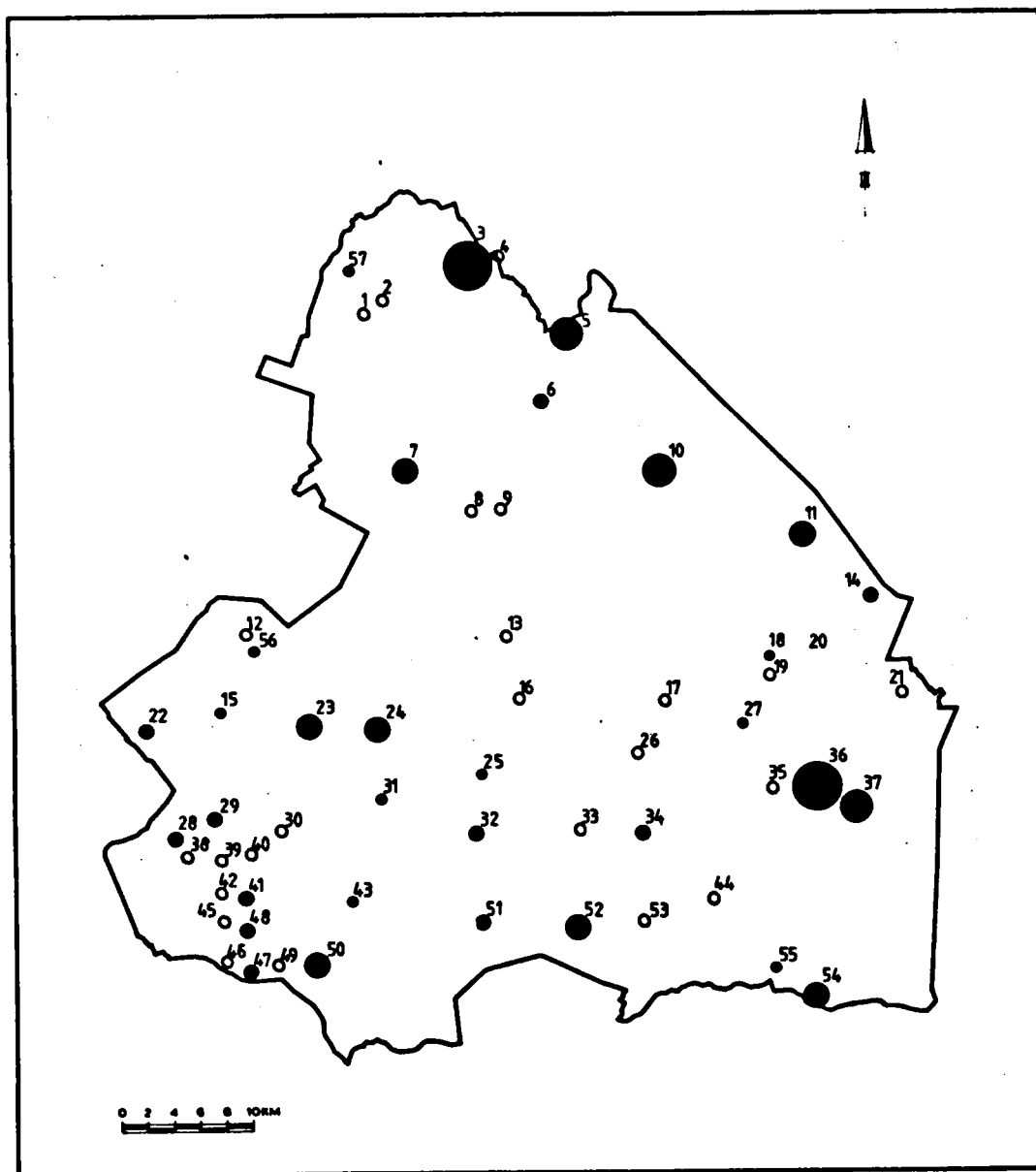
Nummer en plaats	Vestiging
1. Roden	Mensinghe
2. Peize	Weerhorstbosje
4. Eelde	Lemferdinge
8. Assen	Asserbos
9. Assen	Dreesmansbosje
12. Vledder	Wateren
13. Hooghalen	Boswachterij
16. Westerbork	Padenbos
17. Odoornerveen	
19. Exloo	ten Havebos
21. Roswinkel	
26. Wezup	
30. Ansen	Kaskoele
33. Gees	Boswachterij
35. Emmen	Noorderdierenpark
38. Havelte	Veendijk
39. Ruinerwold	Dr. Laryweg 87
40. Ruinerwold	Haakswold
42. Ruinerwold	Dijkhuizen zuid
44. Veenoord	de Slagen
45. Ruinerwold	Broekhuizen
46. Staphorst	Halfweg
49. De Wijk	de Stapel
53. Dalen	de Bente

Tabel 2 Aantal paren van de Blauwe Reiger in 1985, 1986 en 1987.

- - geen gegevens 0 - niet aanwezig

Nummer en plaats	Vestiging	1985	1986	1987
3 Eelde	de Braak	56	43	18
5 Zuidlaren	Laarwoud	26	26	26
6 Tynaarlo	Eischenbroek	4	0	0
7 Norg	Huis ter Heide	8	5	5
10 Gieten	Bonnerveld	18	15	10
11 Nw.Buinen	Noorderdiep 91	11	11	12
14 Valthermond	Kavelingen	7	3	2
15 Diever	Oldendiever	1	0	0
18 Exloo	Hegeveld	2	0	0
20 Valthermond	Kerkhof 60 ^e laan	5	6	7
22 Vledder	Frederiksoord	5	4	4
23 Dwingeloo	Westeinde	3	3	2
24 Lheebroek	Bosw. Dwingeloo	14	14	10
25 Wijster	Vosseberg	1	0	0
27 Klijndijk	Zijtakbosje	1	1	0
28 Havelte	Eursinge	4	3	2
29 Havelte	Attelte	2	1	2
31 Ruinen	Kraloo	0	0	0
32 Tiendeveen	Kattenburg	6	1	7
34 Oosterhesselen	De Klencke	3	2	1
36 Emmen	Emmerdennen	48	52	57
37 Bargerooosterveld	RK kerk	17	17	10
41 Ruinerwold	Sultansmeer	1	1	1
43 Ruinen	Huis te Echten	2	0	0
47 De Wijk	Dikninge	1	3	2
48 De Wijk	Rogat	2	2	0
50 Veeningen	Bos aan Veeningerwijk	7	7	6
51 Hollandscheveld	Schoonvelde	3	5	3
52 Nieuwlande	Zwinderse veld	11	8	10
54 Schoonebeek	Koelveen	6	8	8
55 Schoonebeek	Berenbosje	1	0	2
56 Wateren	Hertenkamp	10	0	0
57 Nietap	Natuurschoon	-	1	0
58 Assen	Amelterbos	-	-	1
59 Assen	Heideheim	-	-	2

Figuur 1 Broedvogelverspreiding van de Blauwe Reiger in 1985, 1986 en 1987
 (●). Voormalige vestigingen zijn ook opgenomen (○).
 De nummers corresponderen met die van tabel 1 en 2.



- 0 - 1 paar
- 2 - 5 paar
- 6 - 15 paar
- 16 - 35 paar
- 36 - 52 paar

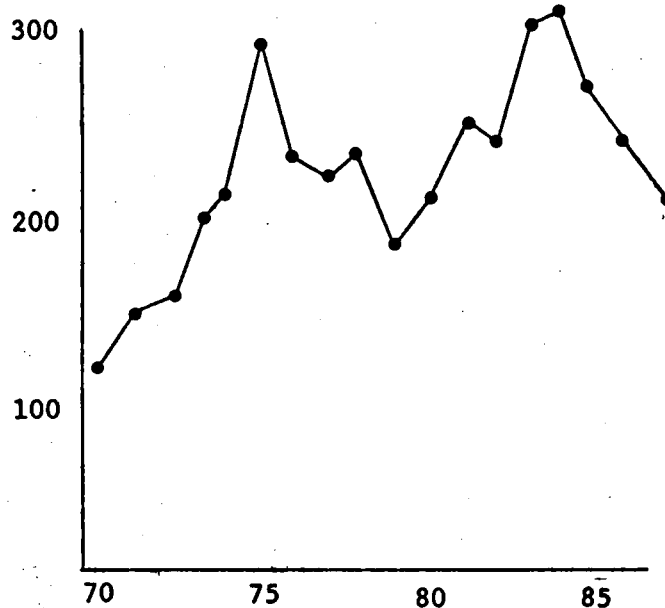
Figuur 1 laat zien, dat er veel kolonies in Zuid- en Zuidwest Drenthe liggen. De grotere liggen vooral op en in de omgeving van de Hondsrug. In het centrale deel van Drenthe komen alleen in goede jaren kleine vestigingen voor.

Tabel 3 laat zien, dat het aantal vestigingen langzaam toeneemt (meest incidentele vestigingen), maar dat het totale broedbestand afneemt. Het aantal nesten is ongeveer gelijk aan dat van het begin van de jaren 80 (fig. 2).

Tabel 3 Aantal vestigingen, nesten en gemiddeld aantal nesten per vestiging van de Blauwe Reiger van 1983-87.

Jaar	Aantal vestigingen	Aantal nesten	Gem. aantal nesten/vestiging
1983	30	301	10,0
1984	31	305	9,8
1985	32	277	8,6
1986	33	242	7,3
1987	35	210	6,0

Figuur 2 Broedbestand van de Blauwe Reiger van 1970-87.



Discussie.

De Blauwe Reiger is reeds vele jaren in Nederland (Blok en Roos 1977) en in Drenthe onderzocht. Tot 1969 kwam de soort voor zover bekend in Drenthe minder voor, hetgeen vooral lijkt samen te hangen met vervolging en het minder systematisch tellen (Van Dijk & Van Os 1982). Toen de Blauwe Reiger werd beschermd nam hij in aantal toe en de verspreiding breidde zich uit. De soort blijkt gevoelig voor winters met strenge vorst (Blok en Roos 1977). Uit het Drentse overzicht sedert 1973 blijkt dat de Blauwe Reiger zich handhaaft tussen de 200 en 300 paar; na zachte winters kan het aantal toenemen tot meer dan 300 paar en meer dan 50 vestigingen, maar dit lijkt meer uitzondering dan regel te zijn.

Vanaf 1985 zien we kennelijk als gevolg van een aantal strenge winters het broedbestand teruglopen.

Literatuur.

Blok, A.A. & M. Roos 1977: Blauwe Reigerencensus 1970-75. Het Vogeljaar 25: 205-233.

Dijk, A.J. van & B.L.J. van Os 1982: Vogels van Drenthe. v. Gorcum, Assen.

Santing, J. & A.J. van Dijk 1985. Telling van Blauwe Reigernesten in 1980-84. Drentse Vogels I: 55-57.